

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Онищенко Світлана Володимирівна*, доктор економічних наук,
професор кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Таранець Богдан Владиславович, студент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

*ORCID 0000-0002-6173-4361

@ Онищенко С.В., 2021

@ Таранець Б.В., 2021

Стаття отримана редакцією 13.11.2021 р.

The article was received by editorial board on 13.11.2021

Вступ. Безпечне функціонування бізнесу в умовах світової кризи, зумовленої пандемією COVID-19 та зростаючої кількості глобальних викликів і загроз є необхідною умовою забезпечення фінансової стабільності національної економічної системи та її швидкого відновлення в посткризовий період. Стрімке поширення корона-кризи змусило бізнес розробляти антикризові заходи, в зв'язку з неминучою загрозою фінансовій безпеці. Пандемія є загрозою фінансовій безпеці бізнесу із різним рівнем впливу залежно від галузевих особливостей, що унеможливають прибуткову діяльність та функціонування окремих бізнесових структур у цілому. У умовах фінансова безпека служить запорукою «виживання» та основою стабільної розвитку бізнесу. Якщо підприємство фінансово стабільне, платоспроможне, воно має ряд переваг перед іншими підприємствами такого ж профілю щодо отримання кредитів, залучення інвестицій, вибору постачальників та підбору кваліфікованого персоналу.

Огляд останніх джерел досліджень та публікацій. За результатами узагальнення результатів наукових досліджень українських та закордонних учених із проблем забезпечення фінансової безпеки суб'єктів бізнесу, таких як І. Бланк, О. Барановський, З. Варналій, Т. Васильців, Б. Іванюк, М. Єрмошенко, О. Ляшенко, В. Мартинюк, А. Полторак, Л. Тарангул, Н. Сіренко, А. Сухоруков, О. Ладюк, Ю. Харазішвілі та інших, схилиємося до думки, що фінансова безпека бізнесу розглядається як умови функціонування суб'єкта господарювання, за яких забезпечується стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, здатність до сталого й збалансованого розвитку та захисту своїх фінансових інтересів [1; 2; 4; 5; 7; 8].

Мета. Дослідження особливостей та критеріїв фінансової безпеки та основних чинників її забезпечення в умовах пандемії.

Основний матеріал і результати. Фінансова безпека бізнесу є однією із найважливіших системотворюючих складових його економічної безпеки, впливаючи на всі сфери діяльності суб'єкта підприємництва та забезпечуючи його фінансову стійкість, фінансову незалежність у довгостроковому періоді, ліквідність, платоспроможність та в кінцевому підсумку реалізацію фінансових інтересів шляхом оптимального залучення та ефективного використання фінансових ресурсів підприємства.

Об'єктами фінансової безпеки є фінансово-кредитна сфера як механізм і явища, на які спрямовується діяльність суб'єктів, щодо забезпечення фінансової безпеки.

Суб'єктами фінансової безпеки бізнесу виступають держава, законодавча, виконавча і судова влада, фінансово-кредитна сфера як системна сукупність фінансових інститутів; регіони; первинні ланки національної економіки; населення.

Барановський О.І. до об'єктів також відносить фінансові інтереси на усіх рівнях фінансових відносин; фінансові ресурси; фінансові інструменти і послуги; фінансову, грошово-кредитну, валютну, банківську, бюджетну, податкову, розрахункову, інвестиційну, митно-тарифну та фондову системи, а також систему ціноутворення [1].

Сутність фінансової безпеки бізнесу проявляється в таких її характеристиках [1; 4; 5; 7; 8; 16].

1. Фінансова безпека є одним з основних елементів системи економічної безпеки. В загальному складі елементів економічної безпеки фінансова складова виступає в ролі базового значення рівня і структури фінансового потенціалу підприємництва в забезпеченні його мети – стійкий розвиток бізнесу та гармонізація інтересів.

2. Фінансова безпека є системою кількісних і якісних параметрів фінансового стану підприємництва, що в комплексі відображує рівень його фінансової захищеності.

3. Об'єктом забезпечення фінансової безпеки є сформована система пріоритетних збалансованих фінансових інтересів підприємства, які потребують захисту в процесі здійснення його фінансової діяльності.

4. Основою формування фінансової безпеки підприємства є ідентифікована система реальних і потенційних загроз та небезпек зовнішнього та внутрішнього характеру його фінансовим інтересам.

5. Система фінансової безпеки конкретного підприємства допускає диференційований рівень кількісних і якісних параметрів захищеності фінансових інтересів, адекватній його фінансовій філософії.

6. Фінансова безпека підприємства є системою, що забезпечує стабільність важливих фінансових напрямів розвитку підприємства, які формують захищеність його фінансових інтересів та права власності.

На основі вище перелічених характеристик сутності фінансової безпеки можна стверджувати, що фінансова безпека бізнесу – це умови, за яких забезпечується: по-перше, стійкий розвиток бізнесу та використання усіх видів фінансових ресурсів й підприємницьких можливостей; по-друге, захист від негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз; по-третє, збалансованість інтересів стейкхолдерів та формування сприятливого бізнес-середовища; по-четверте, стабільний розвиток фінансової системи держави.

Таким чином, фінансова безпека бізнесу є важливою складовою та являє собою здатність суб'єктів підприємництва здійснювати свою господарську, в тому числі й фінансову діяльність, ефективно та стабільно протягом невизначеного періоду часу, шляхом використання сукупності взаємопов'язаних діагностичних, інструментальних та контрольних заходів фінансового характеру, що мають оптимізувати використання фінансових ресурсів, забезпечити належний їх рівень та нівелювати вплив ризиків внутрішнього та зовнішнього середовища.

Дослідження детермінант фінансової безпеки бізнесу набуває особливої актуальності в умовах кризових явищ та численних викликів. Стійкість та стабільність економічної діяльності бізнесу залежить від впливу чинників зовнішнього підприємницького середовища, зокрема, несподіваних змін ринкової кон'юнктури і умов діяльності на конкретному ринковому сегменті, недобросовісної конкуренції, інституційних деформацій, характеру взаємодії з органами публічної влади та інших.

Характерними для нашої держави залишаються такі проблеми та перешкоди, як низький рівень захищеності інтересів інвесторів, що стримує процеси як внутрішнього, так і зовнішнього інвестування та перешкоджає належному оновленню матеріально-технічної бази вітчизняних підприємств, технічній модернізації економіки; критично низька ефективність (стосовно стимулювання ділової активності населення) системи оподаткування, що практично унеможливує отримання підприємствами високих показників фінансової та економічної ефективності діяльності, не сприяє капіталізації підприємств, ведення ними «прозорої» підприємницької та фінансової діяльності [10; 16].

Дослідження показників розвитку бізнесу в Україні вказують, що поступово зростають кількісні показники, при цьому проблеми формування безпекоорієнтованого середовища залишаються актуальними (табл. 1).

Сучасні умови ведення бізнесу залежать від ступеня його захищеності. Проблеми безпеки бізнесу існують у будь-якій організації, незалежно від того чим вона займається, чи має популярність серед інших організацій, де знаходиться і скільки людей в ній працює. Тому рано чи пізно доводиться вирішувати проблеми, пов'язані з бізнесом, це може бути не тільки в кризові періоди, але і при ефективній та стабільній його роботі, а також при сприятливому економічному середовищі.

Водночас, вірусна небезпека та її наслідки призвели до поглиблення наявних проблем розвитку бізнес-середовища України. Формування фінансової безпеки бізнесу безпосередньо взаємопов'язано з погіршенням соціально-економічної ситуації у країні; посиленням зовнішнього конкурентного впливу; зниженням купівельної спроможності населення країни; зростанням випадків рейдерських атак для бізнесу тощо.

Невід'ємним елементом дослідження фінансової безпеки бізнесу є вибір показників та критеріїв. Під критерієм фінансової безпеки бізнесу розуміються ознака чи сума ознак, виходячи з яких може

Показники розвитку бізнесу в Україні у 2015–2021 рр.

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Кількість суб'єктів господарювання, млн. од	1,97	1,87	1,81	1,84	1,94	1,97	1,83
Чистий прибуток (збиток) підприємств, млрд. грн	-373,5	29,7	168,8	288,3	523,8	68,1	452,9
Обсяг ВВП, млрд. грн	1988,5	2385,4	2983,9	3560,6	3974,6	4194,1	4319,9
Капітальні інвестиції підприємств, млрд. грн	213,5	281,7	359,2	471,1	524,5	398,5	421,3
Обсяг реалізованої продукції суб'єктів господарювання, млрд. грн	5716,4	6877,1	8467	10148,8	10725,4	10049,8	10378,1
Рентабельність діяльності підприємств, %	-7,3	0,6	3	4,5	7,6	0,9	6,2
Додана вартість суб'єктів господарювання, млрд. грн	1396,3	1805,6	2257,3	2510,7	2973,6	3140,8	3202,4
Витрати на інновації, млрд. грн	13,8	23,2	9,1	12,2	14,2	17,02	16,8

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України [18]

бути зроблений висновок про те, чи перебуває підприємство у фінансовій безпеці чи ні. Такий критерій має не просто констатувати наявність фінансової безпеки бізнесу, а й оцінювати її рівень.

В фінансових системах критерій набуває певної кількості характеристик, пов'язаних з характером суспільної організації виробництва. Центральними завданнями фінансових критеріїв є оцінка ефективності прийнятих рішень, порівняння соціальних потреб і ступеня їх задоволення, оцінка соціальної необхідності, соціальної корисності системи, що створюється або використовується. Іншим важливим аспектом фінансових критеріїв є необхідність вимірювання результатів і витрат на їх досягнення.

Аналіз наведених індикаторів фінансової безпеки бізнесу свідчить, перевищення визначених індикаторів призводить до появи загроз фінансовій безпеці бізнесу, а також призводить до порушень в його діяльності в цілому. Оцінка фінансової безпеки бізнесу відбувається за результатами порівняння фактичних показників діяльності з визначеними індикаторами. Тобто, раціональним є підтримка такого рівня фінансової безпеки, при якому значення його фінансових показників знаходяться в межах, та не перевищують порогових, а саме підприємство здатне функціонувати у визначених межах та досягати власних стратегічних цілей.

Треба визнати, що збитковість підприємств, наявність непокритих збитків минулих років, низький рівень рентабельності перешкоджає збереженню фінансової стійкості та достатнього рівня фінансової безпеки бізнесу, підвищує ризикованість бізнесу, знижує інвестиційну привабливість, шкодить корпоративному іміджу (рис. 1).

Для обґрунтування впливу на рівень фінансової безпеки бізнесу важливо дослідити чутливість інтегральних субіндексів до зміни відповідних показників. Для оцінювання взаємозалежностей між показниками фінансової безпеки використаємо кореляційний аналіз. Використаємо показники розвитку бізнесу в Україні у 2015–2021 рр. табл. 1. Нехай $X_i = \{x_{ij}\}_{j=1}^m$ – підмножина множини X показників фінансової безпеки, що включає показники певного виду (кількість суб'єктів господарювання, млн. од, індекс чистий прибуток (збиток) підприємств, млрд грн). Кожному показникові x_{ij} відповідає нормалізований

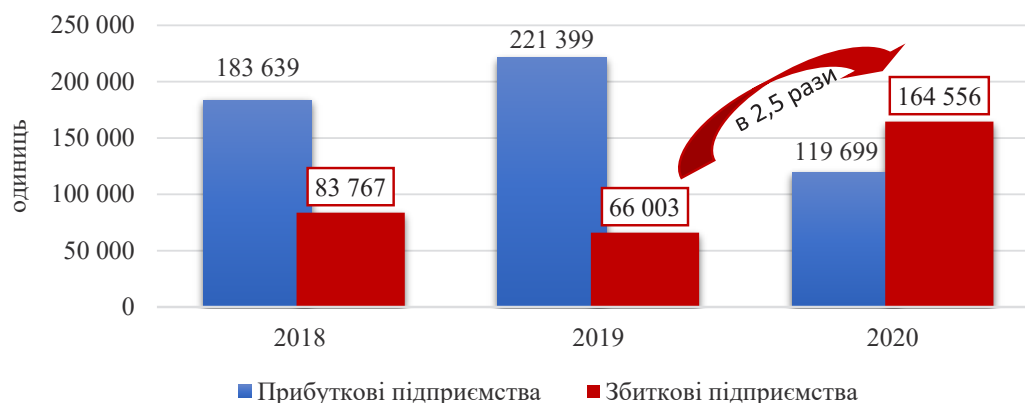

Рис. 1. Співвідношення прибуткових та збиткових підприємств України у 2018–2020 рр.

Джерело: складено автором [18]

показник w_{ij} , де $j=1, \overline{m_i}$. Позначимо через $w_{i(m_i+1)} = W_i$ інтегральний показник фінансової безпеки i -того виду і визначимо коефіцієнти кореляції $r_i(j_1, j_2)$ між показниками w_{ij_1}, w_{ij_2} , де $j_1, j_2 = 1, m_i + 1$.

Ці коефіцієнти визначаємо за формулами:

$$r_i(j_1, j_2) = \frac{\sum_{p=1}^P \sum_{t=1}^T (w_{ij_1}^{pt} - \overline{w_{ij_1}})(w_{ij_2}^{pt} - \overline{w_{ij_2}})}{\sigma_{ij_1} \sigma_{ij_2}} \quad (1)$$

де P – кількість досліджених регіонів, T – тривалість періоду дослідження, $\overline{w_{ij_1}}$ та $\overline{w_{ij_2}}$ – середні значення показників w_{ij_1} та w_{ij_2} відповідно, σ_{ij_1} та σ_{ij_2} – середні квадратичні відхилення цих показників. Перевіримо значимість коефіцієнтів кореляції за критерієм Стьюдента. Для цього обчислимо фактичні значення критерію Стьюдента для кожного коефіцієнта кореляції $r_i(j_1, j_2)$ за формулою:

$$t_i(j_1, j_2) = \sqrt{\frac{(r(j_1, j_2))^2 (PT - 2)}{1 - (r(j_1, j_2))^2}} \quad (2)$$

Ті коефіцієнти кореляції, для яких фактичні значення критерію не менші від критичних значень, що відповідають довірчій імовірності 0,95 та кількості ступенів свободи $PT - 2 = 23$, вважаємо значимими. Таким чином, визначаємо вплив найбільш значимих показників на рівень фінансової безпеки (табл. 2).

Таблиця 2

Кореляційні зв'язки між показниками та інтегральними субіндексами фінансової безпеки бізнесу

Показник фінансової безпеки x_{ij}	Коефіцієнт кореляції між нормалізованим показником w_{ij} та інтегральним субіндексом W_i складової фінансової безпеки	Фактичне значення критерію Стьюдента	Табличне значення критерію Стьюдента	Висновок про значимість коефіцієнта кореляції
Кількість суб'єктів господарювання, млн. од	-0,836737346	13,38194255	2,068658	Значимий
Чистий прибуток (збиток) підприємств, млрд грн	0,550646498	3,789970814	2,068658	Значимий
Обсяг ВВП, млрд грн	0,202048529	1,010232023	2,068658	Не Значимий
Капітальні інвестиції підприємств, млрд грн	0,443932266	2,65158841	2,068658	Значимий
Обсяг реалізованої продукції суб'єктів господарювання, млрд. грн	0,381106523	2,13829302	2,068658	Значимий
Рентабельність діяльності підприємств, %	0,63316512	5,068508516	2,068658	Значимий
Додана вартість суб'єктів господарювання, млрд грн	0,199651686	0,997246906	2,068658	Не Значимий
Витрати на інновації, млрд грн	-0,138278368	0,676087154	2,068658	Не Значимий

Джерело: розраховано автором

Наглядно нам демонструє 3D-графік залежність інтегральної оцінки фінансової безпеки бізнесу від показників розвитку бізнесу в Україні у 2015–2021 рр. (рис. 2).

Статистичні характеристики моделі свідчать про те, що обраний фактор істотно пояснює залежну змінну коефіцієнта кореляції (-0,83 і 0,55), де присутній наявний функціональний зв'язок. Отриманий результат підтверджує те, що на фінансову безпеку бізнесу у прямій залежності перебувають індекс кількість суб'єктів господарювання, млн. од, й індекс чистий прибуток (збиток) підприємств, млрд грн оскільки на фінансову безпеку впливає не чисельність суб'єктів господарювання, а їх прибуткова діяльність.

Таким чином на фінансову безпеку бізнесу має прямий вплив обсягу реалізованої продукції та рентабельності діяльності підприємств. Запропонована економіко-математичний підхід створює умови для визначення вагомих чинників впливу на формування фінансової безпеки бізнесу й спри-

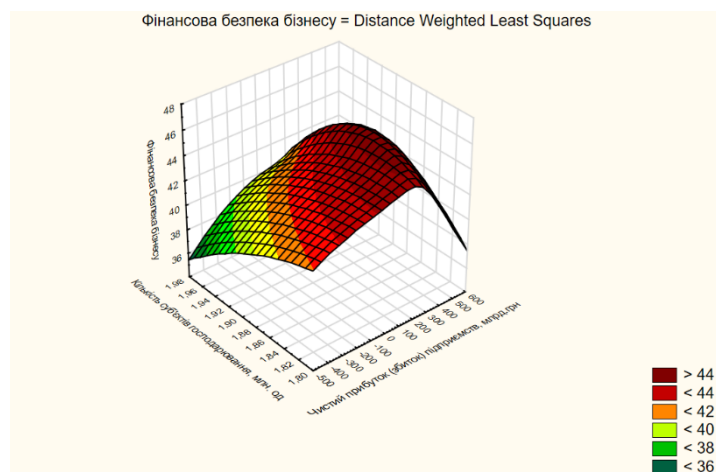

Рис. 2. Залежність інтегральної оцінки фінансової безпеки кількість суб'єктів господарювання та чистий прибуток (збиток) підприємств, млрд грн

Джерело: розраховано авторами

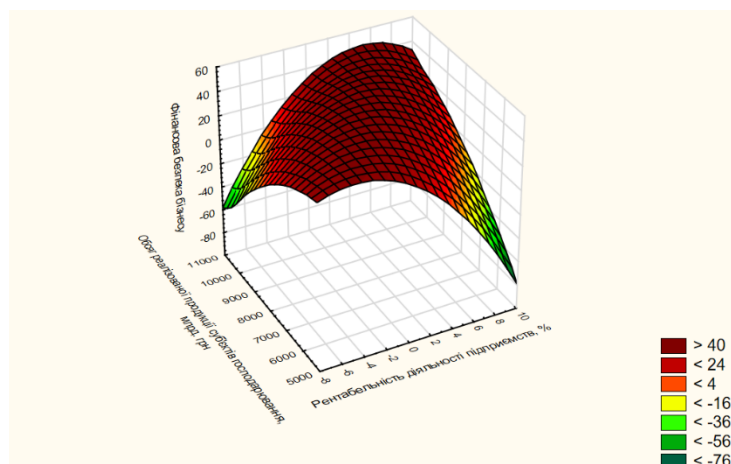

Рис. 3. Залежність інтегральної оцінки фінансової безпеки бізнесу від обсягу реалізованої продукції та рентабельності діяльності підприємств, %

Джерело: розраховано авторами

ятиме розвитку сприятливого бізнес-середовища. Завдяки цьому стає можливим, регулюючи обсяг показників, що досліджувалися, впливати на результуючий показник, що характеризує фінансову безпеку бізнесу.

Висновки. Враховуючи реалії сьогодення, слід зазначити, що бізнес середовище України переживає не найкращі часи. Висока ймовірність банкрутства, кризовий фінансовий стан, наявність «хворих» статей в балансі багатьох українських підприємств зменшує фінансову безпеку бізнесу.

Щоб мінімізувати вплив негативним факторів таких як – кризове становище економіки та пандемія COVID-19 варто розробити концептуальну схему взаємозв'язку загроз та інших негативних чинників в контексті забезпечення фінансової безпеки бізнесу в умовах пандемії та структурно-логічну послідовність формування пріоритетних напрямів мінімізації загроз фінансовій безпеці бізнесу на основі моделювання загроз та раннього реагування та випереджаючого управління.

Механізм забезпечення фінансової безпеки бізнесу є невід'ємною частиною системи його економічної безпеки, що базується на певних завданнях, функціях і принципах; передбачає використання системної сукупності методів, інструментів та конкретних заходів їх реалізації, які необхідно використовувати не розрізнено, а у поєднанні, комплексно і оперативного.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Барановський О.І. Філософія безпеки : монографія : у 2 т. Київ : УБС НБУ, 2014. Т. 1. С. 11–81.
2. Бабєць І.Г. Стратегія економічної безпеки інтеррегіонального співробітництва України в умовах євроінтеграції : дисер. д-ра екон. наук : 21.04.01. Київ : Нац. ін-т стратег. дослідж., 2013. 403 с.
3. Білик Р.Р. Детермінанти регіонального розвитку у вимірі економічної безпеки України : монографія. Львів : НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», 2016. 352 с.
4. Варналій З.С. Економічна та фінансова безпека України в умовах глобалізації : монографія. Київ : Знання України, 2020. 423 с.
5. Онищенко С.В., Пугач О.А. Загрози економічній безпеці України: сутність, оцінювання та механізм запобігання : монографія. Полтава : ПолтНТУ, 2015. 337 с.
6. Фінансова безпека держави у системі економічної безпеки. URL: https://pidru4niki.com/15931106/finansii/finansova_bezpeka_derzhavi
7. Мартинюк В., Зволяк Я., Баранецька О. Фінансова безпека : навч. посіб. Тернопіль : Вектор, 2016. 264 с.
8. Ладюк О.Д. Фінансова безпека: характеристика складників. *Ефективна економіка*. 2016. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5280>
9. Швиданенко Г.О., Кузьомко В.М., Норіцина Н.І. та ін. Економічна безпека бізнесу : навч. посіб. / за заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко. Київ : КНЕУ, 2011. 511 с.
10. Горячова К.С. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки. *Економіст*. 2003. № 8. С. 65–67.
11. Бердар М. Забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. 2011. № 124. С. 73–76.
12. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів економічних і юридичних спеціальностей усіх форм навчання / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України»; за аг. ред.. д-ра екон. наук, проф. С.М. Фролова; [С.М. Фролов, А. О. Бойко та ін.]. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 332 с.
13. Буряк Г. Інститути розвитку відносин власності у класифікації бізнес-середовища. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2012. Випуск 105. Ч. II. С. 26–28.
14. Страшний С. Бізнес-середовище як об'єкт державного регулювання. *Актуальні проблеми державного управління*. 2010. Вип. 2. С. 61–64.
15. Варналій З.С., Васильців Т.Г., Ляш О.І. та ін. Економічна безпека суб'єктів підприємництва : підручник / за ред. З.С. Варналія. Чернівці : Технодрук, 2020. 458 с.
16. Onyshchenko S., Maslii O., Ivaniuk B. The Impact of External Threats to the Economic Security of the Business. *Development and Strategic Management of Economic System: Collection of scientific articles*. Atlantis Press, Paris, France, 2019.
17. Doing Business. URL: <http://russian.doingbusiness.org/rankings>
18. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

REFERENCES:

1. Baranovskiy O.I. (2014). *Filosofia bezpeky: monohrafiia: u 2 t.* Kyiv: UBS NBU, T. 1. S. 11–81.
2. Babets I.H. (2013). *Stratehiia ekonomichnoi bezpeky interrehionalnoho spivrobotnytstva Ukrainy v umovakh yevrointehratsii: dyser. d-ra ekon. nauk: 21.04.01.* Kyiv: Nats. in-t strateh. doslidzh., 403 s.
3. Bilyk R.R. (2016). *Determinanty rehionalnoho rozvytku u vymiri ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: monohrafiia.* Lviv: NAN Ukrainy. DU «Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M.I. Dolishnoho NAN Ukrainy», 352 s.
4. Varnalii Z.S. (2020). *Ekonomichna ta finansova bezpeka Ukrainy v umovakh hlobalizatsii: monohrafiia.* Kyiv: Znannia Ukrainy, 423 s.
5. Onyshchenko S.V., Puhach O.A. (2015). *Zahrozy ekonomichnii bezpetsi Ukrainy: sutnist, otsiniuvannia ta mekhanizm zapobihannia: monohrafiia.* Poltava: PoltNTU, 337 s.
6. *Finansova bezpeka derzhavy u systemi ekonomichnoi bezpeky.* Available at: https://pidru4niki.com/15931106/finansii/finansova_bezpeka_derzhavi
7. Martyniuk V., Zvoliak Ya., Baranetska O. (2016). *Finansova bezpeka: navch. posib.* Ternopil: Vektor, 264 s.
8. Ladiuk O.D. (2016). *Finansova bezpeka: kharakterystyka skladnykiv.* *Efektivna ekonomika*, no. 11. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5280>
9. Shvydanenko H.O., Kuzomko V.M., Noritsyna N.I. ta in. (2011). *Ekonomichna bezpeka biznesu: navch. posib. / za zah. ta nauk. red. H.O. Shvydanenko.* Kyiv: KNEU, 511 s.
10. Horiachova K.S. (2003). *Finansova bezpeka pidpriemstva. Sutnist ta mistse v systemi ekonomichnoi bezpeky.* *Ekonomist*, no. 8, s. 65–67.
11. Berdar M. (2011). *Zabezpechennia finansovoi bezpeky subiektiv pidpriemnytstva.* *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. T. Shevchenka*, no. 124, s. 73–76.
12. *Upravlinnia finansovoiu bezpekoiu ekonomichnykh subiektiv: navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv ekonomichnykh i yurydychnykh spetsialnostei usikh form navchannia / Derzhavnyi vyshchyi navchalnyi zaklad «Ukrainska akademiia bankivskoi spravy Natsionalnoho banku Ukrainy»; za ah. red.. d-ra ekon. nauk, prof. S.M. Frolova; [S.M. Frolov, A.O. Boiko ta in.].* Sumy: DVNZ «UABS NBU», 2015. 332 s.

13. Buriak H. (2012). Instytuty rozvytku vidnosyn vlasnosti u klasyfikatsii biznes-seredovyshcha. *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn*, no. 105, ch. II, S. 26–28.
14. Strashnyi S. (2010). Biznes-seredovyshche yak ob'ekt derzhavnoho rehuliuвання. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia*, no. 2, s. 61–64.
15. Varnalii Z.S., Vasylytsiv T.H., Iliash O.I. ta in. (2020). Ekonomichna bezpeka subiektiv pidpriemnytstva: pidruchnyk / za red. Z.S. Varnalii. Chernivtsi: Tekhnodruk, 458 s.
16. Onyshchenko S., Maslii O., Ivaniuk B. The Impact of External Threats to the Economic Security of the Business. *Development and Strategic Management of Economic System: Collection of scientific articles*. Atlantis Press, Paris, France, 2019.
17. Doing Business. Available at: <http://russian.doingbusiness.org/rankings>
18. Derzhavna sluzhba statystyky. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

УДК 336.7(06)

JEL G32, C50

Онищенко Світлана Володимирівна, доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування. **Таранець Богдан Владиславович**, студент. Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». **Аналіз фінансової безпеки бізнесу в умовах пандемії.**

У статті узагальнено теоретичні підходи й запропоновано розв'язання важливого наукового завдання, формування й забезпечення фінансової безпеки бізнесу в умовах пандемії. Наслідки COVID-19 ймовірно, не матимуть нічого спільного з тим, що світ бачив досі, враховуючи силу та швидкість, з якими коронавірус поширився повсюдно. У цих умовах бізнес, має розглянути можливі форми прогнозування наслідків економічного впливу пандемії на їх фінансову безпеку. Досліджено проблеми визначення економічної сутності поняття фінансової безпеки бізнесу. Визначено дестабілізуючі чинники, які негативно впливають на фінансовий стан бізнесу, що в результаті призводить до зниження рівня фінансової безпеки. Узагальнено методичні підходи оцінювання фінансової безпеки бізнесу, в розглянутих методиках розрахунку показників використовуються критичні чи порогові значення, в межах величини відхилення яких необхідною умовою є градація рівнів фінансової безпеки бізнесу. Проведено порівняльний й трендовий аналіз індикаторів фінансової безпеки бізнесу та виявлено реальні загрози фінансовій безпеці бізнесу в Україні, серед яких зменшення обсягів виробництва й реалізації продукції через порушення ланцюгів поставок, реалізації продукції чи надання послуг у звичних об'ємах у зв'язку з карантинними обмеженнями зумовленими пандемією COVID-19, зниження рівня рентабельності операційної діяльності підприємств, різке скорочення кількості зареєстрованих суб'єктів бізнесу, зростання рівня безробіття та інші. Здійснено моделювання впливу показників розвитку бізнесу в Україні на фінансову безпеку та встановлено найбільшу залежність інтегрального індексу від чистого прибутку/збитку підприємств, обсягу реалізованої продукції та рентабельності діяльності підприємств. Розвиток бізнесу та забезпечення його цільових параметрів фінансової безпеки в умовах кризи COVID-19 дозволить мінімізувати негативний вплив сучасних загроз, пов'язаних із карантинними обмеженнями, як на рівні окремих регіонів, так і країни в цілому.

Ключові слова: фінансова безпека, пандемія, ризики, загрози, моделювання, шляхи покращення.

UDC 336.7(06)

JEL G32, C50

Svitlana Onyshchenko, Doctor of Economics, Professor. **Bohdan Taranets**, student. National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic». **Analysis of financial security of business in a pandemic.**

The article summarizes the theoretical approaches and proposes the solution of an important scientific problem, the formation and provision of financial security of business in a pandemic. The effects of COVID-19 are unlikely to have anything to do with what the world has seen so far, given the strength and speed with which the coronavirus has spread everywhere. In these circumstances, businesses should consider possible forms of forecasting the effects of the pandemic's economic impact on their activities. The problems of defining the economic essence of the concept of financial security of business are investigated. Destabilizing factors have been identified that negatively affect the financial condition of the business, which in turn leads to a decrease in the level of financial security. Methodological approaches to assessing the financial security of business are generalized, the considered methods of calculating indicators use critical or threshold values, within the deviation of which the necessary condition is the gradation of levels of financial security of business. A comparative and trend analysis of business financial security indicators was conducted and real threats to business financial

security in Ukraine were identified, including a decrease in production and sales due to disruption of supply chains, sales or provision of services in the usual amounts due to quarantine restrictions. pandemic COVID-19, reducing the level of profitability of operating activities of enterprises, a sharp reduction in the number of registered businesses, rising unemployment and others. The impact of business development indicators in Ukraine on financial security has been modeled and the integrated dependence of the integrated index on net profit / loss of enterprises, sales volume and profitability of enterprises has been established. The development of business and ensuring its financial security targets in the context of the COVID-19 crisis will minimize the negative impact of current threats related to quarantine restrictions, both at the level of individual regions and the country as a whole.

Key words: financial security, pandemic, risks, threats, modeling, ways to improve.